

ЧОРНОБИЛЬ: ВІД ПОДОЛАННЯ ДО ВІДНОВЛЕННЯ

Інтерв'ю Міністра України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Нестора Шуфрича з нагоди 21-х роковин від дня аварії на Чорнобильській АЕС

– Несторе Івановичу, розпорядником коштів значної частини важливих соціальних програм з подолання наслідків Чорнобильської катастрофи, пов'язаних з медико-санітарним забезпеченням громадян, є МНС. Як виконувалися минулого і поточного року ці чутливі для суспільного сприйняття програми?

– Відповідно до статті 17 Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" за програмою медико-санітарного забезпечення постраждалих громадян територіальними лікувально-профілактичними закладами проводяться щорічні медичні огляди постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи та соціально-психологічна реабілітація.

У 2006 році диспансерними оглядами було охоплено 94,3% дорослого населення, зокрема – 97,4% учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, 97,1% – евакуйованого населення та 93,7% – населення, яке мешкає на забруднених територіях. Діти, в цілому по Україні, оглянуті на 99,2%. Але в деяких регіонах показники охоплення диспансеризацією тих чи інших категорій постраждалих залишаються низькими.

Персональний облік постраждалих і довготривалий автоматизований моніторинг стану здоров'я здійснюється системою Державного реєстру України осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, в якому станом на 1 січня 2007 року накопичено інформацію на 2 млн. 264 тис. 574 особи.

На організацію заходів щодо медичного забезпечення постраждалих у 2006 році держбюджетом було передбачено 44 млн. 570,0 тис. грн., профінансовано на 57,2 відсотка.

На забезпечення лікування важкохворих громадян, придбання ліків та витратних матеріалів медичного призначення для стаціонарів спеціалізованих лікувальних закла-

дів Академії медичних наук України та обласних державних адміністрацій, які постійно надають медичну допомогу постраждалому населенню, перераховано 13 млн. 715,5 тис. гривень.

На забезпечення Рівненського онкодиспансеру лікувально-діагностичним обладнанням перераховано 7 млн. 600,0 тис. гривень (придбано 13 одиниць).

Науковому центру радіаційної медицини Академії медичних наук України для лікування важкохворих з усієї України на придбання ліків, витратних матеріалів медичного призначення перераховано 1 млн. 100,0 тис. гривень.

У держбюджеті на 2007 рік для комплексного медико-санітарного забезпечення постраждалих передбачено 44 млн. 970,0 тис. грн. Станом на 12 квітня профінансовано у сумі 2 млн. 900,0 тис. гривень.

Для зняття соціальної напруги та профілактики нервово-психічних розладів серед постраждалого населення Київської та Житомирської областей, які є найбільш постраждалими, діють п'ять центрів соціально-психологічної реабілітації та інформування громадськості.

Протягом 2006 року до таких центрів звернулося понад 100 000 осіб різних вікових категорій. Спеціалістами проведено 3 969 консультацій, 7 669 групових занять, прочитано 217 лекцій.

– Не простою, часом заполітизованою, є реалізація давно обговорюваної ідеї перегляду статусу територій, які зазнали радіаційного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи. Як, врешті, не порушуючи принципів справедливості, статусу і рівня соціального захисту людей, можна вирішити цю проблему?

– Рішеннями Уряду до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи віднесено територію двох тисяч двохсот дев'яносто трьох населених пунктів.

Ці території Міністерство тримає під щільним контролем. Постійно проводяться спостереження за станом ґрунтів, за вмістом радіонуклідів у продуктах харчування, за дозами опромінення населення.

За роки, що минули з дня аварії, радіаційна ситуація на цих територіях значно поліпшилась. У понад 1 000 населених пунктах доза опромінення населення за останні п'ять років не перевищує визначені законодавством межі.

– Вже багато років ведеться полеміка щодо відповідності реальним сьогодення Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", що передбачає понад 50 компенсацій пільг та допомог. Якими, на вашу думку, якщо вони необхідні, мають бути зміни до цього закону?

– Минув уже 21 рік з дня аварії на Чорнобильській АЕС. Закон України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", який захищає інтереси постраждалих громадян та яким передбачено надання понад 50 видів пільг, прийнято в 1991 році.

На сьогодні розглядати питання щодо пільг постраждалим громадянам у бік їх збільшення або зменшення необхідно дуже виважено та послідовно.

Вже виникла необхідність приведення системи пільг (передбачених вказаним Законом України) населенню, яке проживає на забруднених територіях у відповідність до зон радіоактивного забруднення.

– Однією з проблем реалізації Чорнобильської будівельної програми є велика кількість об'єктів незавершеного будівництва в попередні роки. Чи є перспективи для розв'язання цих проблем на найближчу перспективу?

ЧОРНОБИЛЬ: ВІД ПОДОЛАННЯ ДО ВІДНОВЛЕННЯ

Продовження. Початок на 1-ій стор.

– Враховуючи особливе значення комплексу виробництв "Вектор", як базового підприємства загальнодержавного центру з переробки і захоронення низько- та середньоактивних відходів, з метою безумовного виконання Комплексної програми поводження з радіоактивними відходами та заходів, пов'язаних з закриттям ЧАЕС, рішенням колегії МНС України з будівництва комплексу виробництв "Вектор" прийняті як пріоритетний напрямок діяльності МНС.

Пусковий комплекс першої черги комплексу виробництв "Вектор" запроєктований у склад двох сховищ (тип 1, тип 2) та об'єктів основного допоміжного та обслуговуючого призначення, що розрахований на захоронення 19 170 куб. м твердих РАВ, що включає:

перший пусковий об'єкт у складі інфраструктури і сховища ТРВ-2, який планується здати у 2007 році при виконанні фінансових зобов'язань у розмірі 40 553,0 тис. гривень.

Другий пусковий об'єкт у складі будівлі підготування контейнерів, сховища ТРВ-1 і реконструкції ТРВ "Польова", який планується здати у 2008 році при виконанні фінансових зобов'язань у розмірі 31 850,5 тис. гривень.

Розроблено програму задачі в експлуатацію першого пускового об'єкта та інтеграції спеціально обладнаного приповерхневого сховища твердих радіоактивних відходів (ЛОТ-3), що будується у рамках програми у сфері ядерної безпеки технічної допомоги Комісії Європейського Співтовариства України, що дає можливість створити загальнодержавний центр з переробки і захоронення низько- та середньоактивних відходів.

Задавленою проблемою залишається забезпечення чорнобильців житлом. Ми проаналізували роботу Головного управління МНС в АР Крим, областях, мм. Києві і Севастополі з виконання програ-

ми "Забезпечення житлом громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" у 2006 році і дали належну оцінку ефективності їхньої роботи.

Відповідно до бюджетної програми із профінансованих обсягів використано 54 839,07 тис. грн., що дало можливість придбати (зокрема укласти договори на пайову участь) 275 квартир.

Впродовж першого кварталу проводилася робота щодо передачі місцевим органам виконавчої влади придбаного житла для його подальшого розподілу.

Станом на 01.04.2007 отримали житло 54 сім'ї з 13 областей та міста Севастополя.

У Волинській області 67 сімей забезпечені житлом за рахунок бюджетних коштів минулих років, передбачені кошторисним асигнуванням у 2006 році видатки використано повністю на умовах пайової участі для придбання 41 квартири, які згідно з угодою вже передані ГУ МНС у Волинській області.

Готові до передачі 61 квартира у Київській області та 28 квартир у Рівненській області. Завершується робота з передачі придбаних квартир у комунальну власність з наступною передачею громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи і в інших областях.

У 2006 році за бюджетною програмою "Державні капітальні вкладення на реалізацію Чорнобильської будівельної програми" Державним бюджетом було передбачено 16 млн. 81 тис. грн., виділено із держбюджету – 15 млн. 117. тис. грн. (94 %).

На сьогодні повністю погашено заборгованість за роботи, виконані у минулі роки з будівництва об'єктів у Житомирській області.

Законом України "Про Державний бюджет України на 2007 рік" видатки на реалізацію Чорнобильської будівельної програми передбачені Міністерству будівництва.

– Виведення ЧАЕС з експлуатації, зокрема вилучення, переробка, зберігання та захоронення відпрацьованого ядерного палива та радіоактивних відходів перебувають у прямій залежності від темпів будівництва комплексу об'єктів поводження з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами, введення в експлуатацію яких з різних причин відстає від планових термінів. Чим зумовлена ця ситуація і що робиться для її виправлення?

– Слід зазначити, що згідно з нормативними документами мова може йти про відпрацьоване ядерне паливо, радіоактивні відходи, та, відповідно, про переробку, зберігання й захоронення радіоактивних відходів.

Відпрацьоване ядерне паливо – це не відходи, бо воно містить цінні ядерні матеріали, які після переробки можуть використовуватися при виробництві свіжого палива. А радіоактивні відходи – це такі радіоактивні матеріали, використання яких у подальшому не планується.

Для вирішення згаданої проблеми, відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння між Урядом України і Урядами країн "Великої сімки" та Комісією Європейського Співтовариства щодо закриття Чорнобильської АЕС за програмами міжнародної технічної допомоги на промислового майданчику Чорнобильської АЕС розпочалося будівництво об'єктів, пов'язаних зі зняттям з експлуатації Чорнобильської АЕС. Це три великі проекти: будівництво сховища відпрацьованого ядерного палива – СВЯП-2, будівництво заводу з переробки рідких радіоактивних відходів – ЗПРРВ, створення промислового комплексу з поводження з твердими РАВ – ПКПТРВ.

Що ж до інших конкретних дій з активізації реалізації цих проектів, то, в першу чергу, слід відзначити позитивні зрушення у реалізації проекту будівництва сховища відпрацьованого ядерного палива СВЯП-2. Проект, який практично стояв останні 4 роки.

– Саркофаг над четвертим зруйнованим енергоблоком ЧАЕС, доки над ним не збудовано захисний конфайнмент, залишається об'єктом підвищеної небезпеки. Згідно з існуючими планами, "Укриття-2" має бути споруджено вже у 2010 році. Чи реальні терміни реалізації цього проекту і які роботи проводяться на об'єкті сьогодні?

– Саркофаг над зруйнованим четвертим енергоблоком Чорнобильської АЕС

збудовано у 1986 році в екстремальних умовах високого іонізуючого випромінювання від розкритого вибухом у момент аварії реактора. Споруда, яка тоді накрила реактор, ізолювала навколишнє середовище від викидів радіоактивності. Це був перший, найбільш важливий і невідкладний етап подолання наслідків атомної катастрофи.

Однак об'єкт "Укриття" не вирішив проблеми зруйнованого енергоблока. Зважаючи на умови спорудження, він має свої недоліки. Перш за все, це щілини, через які до об'єкта потрапляють атмосферні опади, перетворюючись на рідкі радіоактивні відходи, що з кожним роком накопичуються в об'єкті.

Всього за різними оцінками у зруйнованому блоці у вигляді так званих паливовмісних матеріалів знаходиться до 200 тонн ядерного палива, яке і створює найбільшу потенційну загрозу.

Нині закінчені основні будівельні роботи щодо стабілізації будівельних конструкцій об'єкта "Укриття", які були найбільш ненадійними та аварійно небезпечними. Фактично це дало нам запас міцності споруди на 15 наступних років.

Урядом України затверджено концептуальний проект нового безпечного конфайнменту (НБК) над об'єктом "Укриття" у вигляді арки, термін експлуатації якого має становити не менше 100 років.

Тендер щодо нового безпечного конфайнменту ще не закінчено. За останньою інформацією питання щодо визначення переможця буде вирішено до кінця квітня 2007 року. Це дозволить ввести НБК в експлуатацію у 2011 році.

Нині Україна має світовий науковий пріоритет щодо вирішення проблем, які виникають чи можуть виникати на ядерних об'єктах. Створились унікальні наукові колективи, укомплектовані кваліфікованими фахівцями, що спроможні вирішувати складні наукові проблеми.

Великий науковий прикладний досвід, який накопичено за минулі роки, необхідно ширше адаптувати і використовувати для розвитку систем попередження і аварійного реагування.

Зважаючи на позитивні тенденції в економічному поступі країни, створюються можливості для оптимізації тих напрямків чорнобильської науки, які могли б дати відповіді на ті складні запитання, які сьогодні стоять перед нами.

– Дякую за розмову.

Інтерв'ю взяв Юрій РОЙ